

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne
Čj. MSP-160/2015-OD-SPZ/3
Počet listů: 7
Přílohy: 1

**Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno**

Obviněný V. S. – stížnost pro porušení zákona

Přílohy: trestní spis Policejního prezidia ČR, Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování, odboru hospodářské kriminality vedený pod sp. zn. PPR-19722/TČ-2013-990340 (17 svazků)

Podle § 266 odst. 1 tr. ř. v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 56/2005 podávám v neprospěch obviněného V. S.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 9. 2014, sp. zn. 12 To 73/2014, jímž byla podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta jako nedůvodná stížnost státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 5 T 56/2005, kterým byla trestní věc obviněného V. S. podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. vrácena státnímu zástupci k došetření.

K předmětu trestního řízení v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 56/2005 a k procesní situaci uvádím po seznámení se spisovým materiálem následující skutečnosti.

Dne 28. 2. 2014 podal státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze pod sp. zn. KZV 63/2008 u Krajského soudu v Praze obžalobu na obviněného V. S., přičemž obviněnému je kladeno za vinu, že

„A)

společně s odděleně stíhaným obžalovaným M. S., nar. 13. 8. 1963, a Ing. L. P.

I.

jako jednatel a generální ředitel společnosti P. o., s. r. o., která byla současně výlučným vlastníkem obchodního podílu ve společnosti K. o. P., a dále ve společnosti H. P. u. o.

1) v rozporu s ustanovením § 6 a § 8 odst. 2 zák. č. 550/1991 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění, ve znění v té době platném, a ustanovením § 5 odst. 1, 2 zák. č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění v té době platném, rozhodl, že částky sražené z mezd zaměstnanců na zdravotní pojištění, ač byl pouze jejich správcem, nebudou odvedeny příslušným zdravotním pojišťovnám, ale že budou použity k realizaci dalších podnikatelských či osobních aktivit, a tak zapříčinil:

že v době od listopadu 1993 do 4. 6. 1996 nebylo odvedeno

z mezd zaměstnanců společnosti P.:

- *ke škodě Č. n. zdravotní pojišťovny 13.437 Kč,*
- *ke škodě P. zdravotní pojišťovny G. – H. 20.810 Kč,*
- *ke škodě Ž. zdravotní pojišťovny G. 26.450 Kč,*
- *ke škodě Z. pojišťovny M. v. 135.919 Kč,*
- *ke škodě O. zdravotní pojišťovny z. b. a p. 60.841 Kč,*
- *ke škodě S. zdravotní pojišťovny 27.461 Kč,*
- *ke škodě V. zdravotní pojišťovny 103.327 Kč,*

z mezd zaměstnanců společnosti K. o. P., s. r. o.:

- *ke škodě H. z. zdravotní pojišťovny 4.617 Kč,*
- *ke škodě Z. pojišťovny M. v. 2.779 Kč,*
- *ke škodě O. zdravotní pojišťovny z. b. a p. 931 Kč,*
- *ke škodě Zdravotní pojišťovny S. 2.628 Kč,*
- *ke škodě S. zdravotní pojišťovny 3.614 Kč,*
- *ke škodě V. zdravotní pojišťovny 18.225 Kč,*

z mezd zaměstnanců společnosti Hut' Poldi ušlechtilé oceli, s. r. o.:

- *ke škodě P. zdravotní pojišťovny G. – H. 10.258 Kč,*
- *ke škodě Zdravotní pojišťovny M. v. 7.529 Kč,*
- *ke škodě společnosti R. b. p. 2.180 Kč,*
- *ke škodě S. zdravotní pojišťovny 8.410 Kč,*
- *ke škodě V. zdravotní pojišťovny 6.146 Kč,*

2) v rozporu s ustanovením § 38h zák. č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění v té době platném, rozhodl, že částky sražené z mezd zaměstnanců z titulu záloh na daň z příjmu ze

závislé činnosti, ač byl pouze jejich správcem, nebudou odvedeny příslušnému správci daně, ale že budou použity především k uskutečnění dalších podnikatelských či osobních aktivit, a tak zapříčinil,

že v době od listopadu 1993 do 4. 6. 1996 nebylo z mezd zaměstnanců společnosti P. O., s. r. o., ke škodě Finančního úřadu K. odvedeno 4.404.933 Kč,

a tak jednáním popsaným pod bodem I./1), 2) obžaloby způsobil obviněný V. S. na majetku zdravotních pojišťoven a ČR, zastoupené Finančním úřadem v K., celkovou škodu 4.860.495 Kč,

tedy v bodech A)/I./1), 2) obžaloby porušil podle zákona uloženou mu povinnost spravovat cizí majetek a způsobil takovým činem značnou škodu,

II.

1) v rozporu s ustanovením § 6 a § 8 odst. 2 zák. č. 550/1991 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění, ve znění v té době platném, a ustanovením § 5 odst. 1, 2 zák. č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění v té době platném, rozhodl, že částky sražené z mezd zaměstnanců na zdravotní pojištění, ač byli pouze jejich správcem, nebudou odvedeny příslušným zdravotním pojišťovnám, ale že budou použity k uskutečnění dalších podnikatelských či osobních aktivit, a tak zapříčinil:

že v době od 5. 6. 1996 do 26. 11. 1996 nebylo odvedeno

z mezd zaměstnanců společnosti P. O., s. r. o.:

- *ke škodě Č. n. zdravotní pojišťovny 8.689 Kč,*
- *ke škodě P. zdravotní pojišťovny G. – H. 15.363 Kč,*
- *ke škodě Zdravotní pojišťovny M. v. 59.291 Kč,*
- *ke škodě O. zdravotní pojišťovny z. b. a p. 49.592 Kč,*
- *ke škodě S. zdravotní pojišťovny 8.394 Kč,*
- *ke škodě V. zdravotní pojišťovny 79.701 Kč,*
- *ke škodě V. zdravotní pojišťovny 2.864.569 Kč,*

z mezd zaměstnanců společnosti K. o. P., s. r. o.:

- *ke škodě H. z. zdravotní pojišťovny 2.634 Kč,*
- *ke škodě Z. pojišťovny M. v. 21.847 Kč,*
- *ke škodě O. zdravotní pojišťovny z. b. a p. 2.884 Kč,*
- *ke škodě Zdravotní pojišťovny S. 256 Kč,*
- *ke škodě S. zdravotní pojišťovny 6.173 Kč,*
- *ke škodě V. zdravotní pojišťovny 20.144 Kč,*

z mezd zaměstnanců společnosti H. P. u. o., s. r. o.:

- *ke škodě P. zdravotní pojišťovny G. – H. 5.950 Kč,*
- *ke škodě Z. pojišťovny M v. 27.768 Kč,*

- ke škodě S. zdravotní pojišťovny 3.832 Kč,
- ke škodě Vojenské zdravotní pojišťovny 55.075 Kč,

2) v rozporu s ustanovením § 38h zák. č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění v té době platném, rozhodl, že částky sražené z mezd zaměstnanců z titulu záloh na daň z příjmu ze závislé činnosti, ač byl pouze jejich správcem, nebudou odvedeny příslušnému správci daně, ale že budou použity k uskutečnění dalších podnikatelských či osobních aktivit, a tak zapříčinil,

že v době od 5. 6. 1996 do 26. 11. 1996 ke škodě Finančního úřadu K. z mezd zaměstnanců společnosti P. O., s. r. o., nebylo odvedeno 16.327.938 Kč, z mezd zaměstnanců společnosti H. P. u. o., s. r. o., pak 175.437 Kč,

a tak jednáním popsaným pod body II./1), 2) obžaloby způsobil obviněný V. S. na majetku zdravotních pojišťoven a ČR, zastoupené Finančním úřadem v K., celkovou škodu 19.735.537 Kč,

tedy v bodech A)/II./1), 2) obžaloby porušil podle zákona uloženou mu povinnost spravovat cizí majetek a způsobil takovým činem značnou škodu,

B)

společně s odděleně stíhaným M. S.

obviněný V. S. jako jednatel a generální ředitel společnosti P. O., s. r. o., která současně byla výlučným vlastníkem obchodních podílů ve společnostech K. o. P., s. r. o., a H. P. u. o., s. r. o., současně jednatel a spolumajitel obchodního podílu ve společnosti B. A., s. r. o., založil dne 27. 6. 1996 ve městě L., okres K., zakladatelskou listinou společnost P. S., a. s., jejíž základní jmění vytvořil vložením hmotného a nehmotného investičního majetku společností P. O., s. r. o., K. o. P., s. r. o., a H. P. u. o., s. r. o., přičemž tímto jednáním porušil

jednak ustanovení čl. VIII bod b) společenské smlouvy o založení společnosti P. O., s. r. o., ze dne 13. 9. 1993 ve znění dodatku č. 3 ze dne 23. 3. 1994, které je neopravňovalo nakládat s nemovitým majetkem a s movitým majetkem společnosti P. O., s. r. o., v účetní zůstatkové hodnotě nad 10 mil. Kč,

jednak ustanovení čl. XIV odst. 5 smlouvy o převodu obchodního podílu a o účasti společnosti B. A., s. r. o., ve společnosti P. O., s. r. o., ze dne 25. 2. 1994, neboť neoprávněně použil jako součást vkladu do společnosti P. S., a. s., ochranné známky P.

a způsobil tak škodu společnosti P. O., s. r. o., ve výši 592.500 Kč, společnosti K. o. P., s. r. o., ve výši 52.133.000 Kč a společnosti H. P. u. o., s. r. o., ve výši 60.832.000 Kč, vzniklou vynaložením finančních prostředků jednak na založení a vznik P. S., a. s., jednak na faktické zachování dosavadních výrobních schopností společností P. po provedení vkladu movitého a nemovitého majetku společností do P. S., a. s.,

tedy v bodě B) obžaloby porušil podle zákona uloženou mu povinnost spravovat cizí majetek a způsobil takovým činem značnou škodu,

C)

s odděleně stíhaným obžalovaným M. S. a . L. P.

jako společník a jednatel společnosti B. A., s. r. o., současně jako generální ředitel společnosti P. O., s. r. o., když shora uvedené společnosti měly podobný předmět činnosti,

v úmyslu zajistit společnosti B. A., s. r. o., neoprávněné finanční výhody, uzavřel dne 18. 11. 1993 za společnost B. A., s. r. o., se společností P. O., s. r. o., zastoupenou M. S. smlouvu o vzájemné spolupráci a kooperaci ve výrobě a poskytování služeb mezi společnostmi P. O., s. r. o., H. P. u. o., s. r. o., a K. o. P., s. r. o., a společností B. A., s. r. o., téhož dne na ni navazující smlouvu o vzájemném půjčování peněžních prostředků a dne 3. 1. 1994 smlouvu o užívání bankovního účtu, přičemž na podkladě těchto smluv

byl ve dnech 11. 10. až 14. 10. 1994 uzavřen soubor smluv mezi společností P. O., s. r. o., a K. bankou, a. s., ze kterého vznikla společností P. O., s. r. o., povinnost hradit splátky jistiny a úroky z úvěru poskytnutého dne 13. 10. 1994 K. bankou, a. s., společností B. A., s. r. o., ve výši 855.966.338,78 Kč,

vydali a realizovali příkaz k tomu, aby běžný účet společnosti B. A., s. r. o., vedený u K. banky, a. s., pobočka P. c., byl používán k soustředění tržeb společností P. O., s. r. o., K. o. P., s. r. o., a H. P. u. o., s. r. o., přičemž z takto soustředěných prostředků uvedených společností bylo použito 71.267.917,68 Kč pro potřeby společnosti B. A., s. r. o.,

došlo k uzavření nejméně 246 smluv o finančních půjčkách mezi společnostmi P. O., s. r. o., K. o. P., s. r. o., a H. P. u. o., s. r. o., na straně jedné a společností B. A., s. r. o., na straně druhé, a to v její prospěch, přičemž smlouvy byly do 31. 12. 1995 uzavírány jako bezúročné,

následkem čehož vznikly společnostem P. O., s. r. o., K. o. P., s. r. o., a H. P. u. o., s. r. o., pohledávky za společností B. A., s. r. o., v celkové výši 911.794.000 Kč,

a opatřili tak společnosti B. A., s. r. o., na úkor společností P. O., s. r. o., K. o. P., s. r. o., a H. P. u. o., s. r. o., v období od 18. 11. 1993 do 31. 12. 1995 prospěch nejméně ve výši ušetřených úroků v částce 67.775.000 Kč,

tedy v bodě C) obžaloby jako člen orgánu a společník na podnikání 2 podnikatelů s podobným předmětem činnosti, v úmyslu opatřit jinému prospěch, uzavřel smlouvy na úkor více podnikatelů a takovým činem získal pro jiného prospěch velkého rozsahu“.

Skutky popsané v obžalobě byly státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Praze posouzeny jako trestné činy, a to podle následujících ustanovení trestního zákoníku:

- jednání pod bodem A)/I. obžaloby jako přečin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku,
- jednání pod bodem A)/II. obžaloby jako přečin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku,
- jednání pod bodem B) obžaloby jako přečin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku,
- jednání pod bodem C) obžaloby jako zločin zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku.

K předmětu trestního řízení je nutno uvést, že obviněný V. S. byl původně trestně stíhán pro shora popsané jednání ve společném řízení trestním spolu se spoluobviněnými M. S a L. P., avšak z tohoto společného řízení bylo trestní stíhání proti obviněnému V. S. v závěru přípravného řízení trestního vyloučeno k samostatnému projednání a rozhodnutí, a to s ohledem na zdravotní stav tohoto obviněného, přičemž usnesením státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze ze dne 6. 5. 2008, sp. zn. KZV 63/2008, bylo

trestní stíhání obviněného V. S. přerušeno podle § 173 odst. 1 písm. b) tr. ř., neboť nebylo možno obviněného pro těžkou chorobu postavit před soud.

Pokud se jedná o zbývající osoby, tj. obviněného M. S. a obviněného L. P., na tyto byla státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Praze podána obžaloba dne 9. 10. 2009 ke Krajskému soudu v Praze, kde byla věc vedena pod sp. zn. 5 T 80/2009, přičemž trestní stíhání obou jmenovaných již bylo v řízení před soudem pravomocně ukončeno, a to jednak z důvodu úmrtí obviněného L. P. [trestní stíhání bylo soudem zastaveno z důvodu podle § 231 odst. 1 tr. ř. ve spojení s ustanovením § 11 odst. 1 písm. e) tr. ř.], jednak z důvodu rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. 1. 2013 (dále jen „amnestie“), kdy trestní stíhání obviněného M. S. bylo v návaznosti na čl. II této amnestie podle § 231 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. e) tr. ř. pravomocně zastaveno, a to usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. 5 T 80/2009, přičemž obviněný M. S. netrval na dalším projednání trestní věci.

V návaznosti na poznatky ke zdravotnímu stavu obviněného V. S. bylo usnesením státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze rozhodnuto o pokračování v trestním stíhání a současně bylo usnesením státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze ze dne 12. 3. 2013, sp. zn. KZV 63/2008, s ohledem na čl. II shora citované amnestie rozhodnuto podle ustanovení § 172 odst. 1 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř. o zastavení trestního stíhání.

Vzhledem k tomu, že obviněný V. S. v návaznosti na zastavení trestního stíhání využil svého práva podle § 11 odst. 4 tr. ř. a prohlásil, že na projednání věci trvá, byla na tohoto obviněného podána dne 28. 2. 2014 státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Praze pod sp. zn. KZV 63/2008 u Krajského soudu v Praze již výše uvedená obžaloba.

Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 5 T 56/2005, bylo po předběžném projednání obžaloby rozhodnuto, že se trestní věc obviněného V. S. podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. vrací státnímu zástupci k došetření.

V odůvodnění rozhodnutí Krajského soudu v Praze o vrácení trestní věci státnímu zástupci k došetření bylo soudem I. stupně po stručné rekapitulaci předmětu trestního řízení a jeho stavu, poukázáno na to, že „... *Stěžejním důkazem je v této věci znalecký posudek z oboru ekonomiky. Znalecký posudek podal znalec Ing. K., který zemřel, a vzhledem k tomu, že obhajobou byly znalecký posudek, jeho doplňky i výpovědi znalce vždy napadány, je zřejmé, že je vyloučeno provedení tohoto důkazu u hlavního líčení podle § 211 odst. 5 tr. ř. Je tak v této věci nezbytné k objasnění základních skutkových okolností provést nové znalecké doložení...*“, přičemž k možnosti použít jako důkaz znalecký posudek, který byl podán v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 80/2009, jež byla vedena proti obviněným M. S. a L. P. (viz shora), soud I. stupně rezolutně konstatoval, že „... *V řízení proti obžalovanému V. S. by ovšem bylo možno použít tento znalecký posudek pouze jako listinu, což vzhledem ke stěžejnímu významu posuzovaných otázek je zcela zřejmě nedostatečné...*“.

Z těchto důvodů učinil soud I. stupně svůj závěr, že je nezbytné trestní věc vrátit státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. s tím, že bude nezbytné vypracovat nový znalecký posudek z oboru ekonomiky a vyslechnout znalce, resp. zpracovatele znaleckého posudku jako znalce.

Nutnost doplnění doložení došetřením v rámci přípravného řízení pak odůvodnil soud I. stupně poukazem na to, že „... *Vzhledem k rozsahu a složitosti posuzovaných otázek,*

kdy jde o objasnění základních skutkových okolností, bez kterých není možné v hlavním líčení ve věci rozhodnout, by takové došetření bylo zřejmě na újmu rychlosti řízení...“.

Proti usnesení soudu I. stupně o vrácení trestní věci státnímu zástupci k došetření podal státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze v zákonné lhůtě stížnost.

Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 9. 2014, sp. zn. 12 To 73/2014, byla tato stížnost státního zástupce jako nedůvodná zamítnuta podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř.

Z odůvodnění rozhodnutí Vrchního soudu v Praze jako soudu II. stupně vyplývá, že se tento soud zcela ztotožnil se závěrem soudu I. stupně a poukázal na to, že v posuzovaném případě „... *Je totiž nutno vycházet ze zaužívané praxe, že důvodem pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření může být i okolnost, že znalec přibraný v přípravném řízení zemřel a je zřejmé, že v hlavním líčení nebudou splněny podmínky pro přečtení jeho posudku postupem podle § 211 odst. 5 tr. ř. a bude tudíž třeba přibrat znalce nového (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu SR ze dne 6. 7. 1982 publikované pod č. 54/1983 Sb. rozh. tr.)...“.*

Při zamítnutí stížnosti státního zástupce proti usnesení soudu I. stupně pak soud II. stupně uvedl, že v rámci doplnění dokazování v přípravném řízení trestním novým znaleckým posudkem „... *Je třeba důvodně předpokládat i potřebu doplnění podkladů pro zpracování posudku, když s ohledem na konkrétní stadium trestního řízení lze očekávat aktivní součinnost stran řízení, zejména obviněného, v důsledku čehož nelze vyloučit ani nežádoucí odročování hlavního líčení...“.*

Proto stížnostní soud zaujal stanovisko, že z hlediska naplnění základních principů trestního řízení je plně důvodné, aby v zájmu objasnění základních skutkových okolností předmětný důkaz znaleckým posudkem, jakož i případné dokazování s tím související, realizoval v rámci přípravného řízení státní zástupce.

Návrhy státního zástupce na použití znaleckého posudku zemřelého znalce jako důkazu postupem podle ustanovení § 213 odst. 1 tr. ř. a na využití znaleckého posudku z vyloučené trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 80/2009, vztahující se ke stejnému předmětu trestního řízení, soud II. stupně striktně a jednoznačně odmítl s odkazem na ustanovení § 105 odst. 1 tr. ř. s tím, že k objasnění posuzované skutečnosti je nutno opatřit a provést nový znalecký posudek.

Usnesením Vrchního soudu v Praze jako soudu II. stupně a v řízení, které vydání tohoto usnesení předcházelo, tj. v řízení, v němž rozhodoval Krajský soud v Praze o vrácení trestní věci státnímu zástupci k došetření, byl podle mého názoru porušen zákon ve prospěch obviněného V. S.

Ve smyslu § 147 odst. 1 tr. ř. při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán jednak správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, jednak řízení předcházející napadenému usnesení.

Podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. nadřízený orgán zamítne stížnost, není-li důvodná.

Ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. určuje, že orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Doznání obviněného nezabavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu. V přípravném řízení orgány činné v trestním řízení objasňují způsobem uvedeným v tomto zákoně i bez návrhu stran stejně

pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch osoby, proti níž se řízení vede. V řízení před soudem státní zástupce a obviněný mohou na podporu svých stanovisek navrhnout a provádět důkazy. Státní zástupce je povinen dokazovat vinu obžalovaného. To nezabavuje soud povinnosti, aby sám doplnil dokazování v rozsahu potřebném pro své rozhodnutí.

Ustanovení § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. stanoví, že soud po předběžném projednání obžaloby vrátí věc státnímu zástupci k došetření, je-li toho třeba k odstranění závažných procesních vad přípravného řízení, které nelze napravit v řízení před soudem, nebo k objasnění základních skutkových okolností, bez kterých není možné v hlavním líčení ve věci rozhodnout, a v řízení před soudem by takové došetření bylo v porovnání s možnostmi opatřit takový důkaz v přípravném řízení spojeno s výraznými obtížemi nebo by zřejmě bylo na újmu rychlosti řízení.

V § 89 odst. 2 tr. ř. se uvádí, že za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání. Každá ze stran může důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, není důvodem k odmítnutí takového důkazu.

Konečně dle § 110a tr. ř. platí, jestliže znalecký posudek předložený stranou má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný orgánem činným v trestním řízení. Orgán činný v trestním řízení umožní znalci, jehož některá ze stran požádala o znalecký posudek, nahlédnout do spisu nebo mu jinak umožní seznámit se s informacemi potřebnými pro zpracování znaleckého posudku.

Přestože lze považovat za nezpochybnitelný fakt, že zpracovatel znaleckého posudku z oboru ekonomiky Ing. V. K., jehož posudek byl opatřen v přípravném řízení trestním vedeném společně proti obviněným V. S., M. S. a L. P., zemřel, je nutno z hlediska posouzení argumentů obsažených v rozhodnutích soudů I. a II. stupně upozornit na následující podstatné skutečnosti, které byly ze strany soudů buď zcela opomenuty, nebo k nim nebylo řádně přihlédnuto.

V posuzované trestní věci jsou předmětem trestního řízení skutky, ke kterým došlo v období let 1993 až 1996, přičemž podkladem pro objasnění trestní věci v přípravném řízení trestním byl rovněž znalecký posudek znalce z oboru ekonomiky Ing. V. K., a to v kvalitě, která již umožnila konání trestního řízení soudního v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp.zn. 5 T 80/2009 proti obviněným M. S. a L. P. v době, kdy trestní stíhání obviněného V. S. bylo z důvodů jeho zdravotního stavu vyloučeno k samostatnému projednání a rozhodnutí a přerušeno z důvodu podle § 173 odst. 1 písm. b) tr. ř.

Předmětem a rozsahem dokazování v trestní věci vedené původně společně proti obviněným V. S., M. S. a L. P. se v době konání společného řízení zabýval již také Nejvyšší soud, a to i otázkou kvality a úplnosti znaleckého posudku z oboru ekonomiky Ing. V. K. jako podkladu pro konání trestního řízení před soudem.

Konkrétně lze odkázat na rozsudek ze dne 25. 4. 2007, sp.zn. 5 Tz 4/2007, jímž Nejvyšší soud rozhodoval o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal můj předchůdce ve funkci ministra spravedlnosti v neprospěch obviněných V. S., M. S. a L. P. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 7. 2006, sp.zn. 12 To 29/2006, kterým byla zamítnuta stížnost krajského státního zástupce v Praze proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne

15. 12. 2005, sp. zn. 5 T 56/2005, s tím, že po projednání stížnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud ve výše citovaném rozsudku vyslovil akademickým výrokem, že pravomocným usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 7. 2006, sp. zn. 12 To 29/2006, byl porušen zákon v ust. § 147 odst. 1 a v ust. § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v řízení mu předcházejícím v ust. § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. ve prospěch obviněných V. S., M. S. a L. P.

V rámci odůvodnění svého rozsudku se kromě jiných skutečností zabýval Nejvyšší soud také výhradami Krajského soudu v Praze k obsahu znaleckého posudku z oboru ekonomiky, přičemž tyto výhrady k neúplnosti znaleckého posudku a neúplnosti podkladů, na jejichž základě byl znalecký posudek zpracován, shledal nedůvodnými s tím, že je označil za „... blíže nezduvodněné pochybnosti o závěrech znalce...“ a požadavek soudu I. stupně na opatření dalších podkladů pro znalecké zkoumání byl Nejvyšším soudem hodnocen jako požadavek jednak nadbytečný, jednak i neuskutečnitelný, neboť již v té době – rok 2007 – nebylo veškeré účetnictví dotčených společností k dispozici.

Vzhledem k tomu, že v mezidobí od doby, kdy učinil Nejvyšší soud v dané věci tyto závěry, do podání obžaloby na obviněného V. S. v roce 2014, nedošlo k žádné změně důkazní situace, týkající se ať již obhajoby obviněného nebo jiných důkazů (s výjimkou úmrtí znalce, který zpracoval znalecký posudek z oboru ekonomiky), přičemž důvodem časového odstupu mezi zmíněným autoritativním konstatováním zákonnosti přípravného řízení a podáním obžaloby byl nepříznivý zdravotní stav obviněného a z toho důvodu přerušené trestní stíhání, nelze souhlasit s opět pouze obecně formulovanými výhradami soudů I. a II. stupně k rozsahu objasnění trestní věci, jimiž vágně zpochybňují možnost, aby trestní věc obviněného V. S. byla projednána a rozhodnuta před soudem.

Zejména závěry soudu II. stupně v tom směru, že „... je třeba důvodně předpokládat i potřebu doplnění podkladů pro zpracování posudku, když s ohledem na konkrétní stadium trestního řízení lze očekávat aktivní součinnost stran řízení, zejména obviněného, v důsledku čehož nelze vyloučit ani nežádoucí odročování hlavního líčení...“, je nutno s ohledem na obsah již v minulosti se k dané trestní věci vztahujícímu rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2007, sp. zn. 5 Tz 4/2007, označit jako jednoznačně spekulativní a nepodložené, kdy nad rámec požadavku soudu I. stupně na pouhé nové zpracování znaleckého posudku z oboru ekonomiky soud II. stupně obecně stanoví orgánům činným v přípravném řízení další nejasné požadavky na provádění dokazování, aniž by přitom vycházel z obsahu spisu a v něm dokumentovaného objasnění skutkového stavu v rozsahu umožňujícím projednání trestní věci v řízení před soudem.

Pokud pak soud II. stupně kromě toho, že uvádí pouze obecné a nepřezkoumatelné požadavky na doplnění dokazování nad rámec požadavku soudu I. stupně, se zabývá námitkami státního zástupce ohledně dalšího postupu v trestním řízení soudním a odmítá možnost provést v řízení před soudem kromě ostatních důkazů také důkaz označený státním zástupcem jako procesní stranou, a to znalecký posudek z oboru ekonomiky zpracovaný Českou znaleckou, a. s., ve vztahu k témuž předmětu zkoumání v související trestní věci vedené a pravomocně skončené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 80/2009, činí tak soud II. stupně pouhým poukazem na to, že by se jednalo pouze o „listinný“ důkaz, kterým nelze v trestní věci obviněného V. S. objasnit skutkový stav věci v rozsahu, v jakém je nutno sporné skutečnosti, které jsou předmětem trestního řízení, podrobit odbornému posouzení znalce z oboru ekonomiky, tj. provedením znaleckého posudku podle § 105 tr. ř.

Přestože lze s obecnými tezemi o vztahu listinného důkazu a znaleckého posudku obsaženými v odůvodnění rozhodnutí soudu II. stupně teoreticky souhlasit, soud II. stupně, který své závěry opřel o soudní rozhodnutí z roku 1983 (viz v usnesení Vrchního soudu v Praze

citované rozhodnutí Nejvyššího soudu SR ze dne 6. 7. 1982, publikované pod č. 54/1983 Sb. rozh. tr.), nepřihlédl ke změně právních předpisů upravujících dokazování v trestním řízení, k níž došlo na základě zákona č. 265/2001 Sb., s účinností od 1. 1. 2002, ani ke konkrétní skutkové, důkazní a procesní situaci, která existovala v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 56/2005 a za níž bylo o dalším postupu při stanovení rozsahu dokazování rozhodováno.

Novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. došlo totiž k zásadní koncepční změně poměru a významu jednotlivých stadií trestního řízení.

Přípravné řízení má pro příště funkci skutečně přípravnou, pomocnou a těžiště řízení a dokazování se přenáší před nalézací soud a z tohoto pohledu je třeba hodnotit výsledky přípravného řízení a řízení před soudem, které po této novele již nemá být pouhou prověrkou správnosti řízení předcházejícího, nýbrž skutečným ohniskem, v němž budou za respektování všech základních zásad trestního řízení provedeny rozhodující důkazy v patřičné procesní formě, tyto náležitě zhodnoceny, z nich pak vyvozena správná a úplná skutková zjištění a rozhodnuto o vině.

Právě uvedené teze citované novely trestního řádu se promítly také do institutu vrácení trestní věci státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř., kdy – z pohledu nyní projednávané trestní věci – rozhodnutí o vrácení trestní věci k došetření by měl soud učinit jen v případech, kdy vrácení věci státnímu zástupci je skutečně nutné k objasnění základních skutkových okolností, bez kterých není možné v hlavním líčení ve věci jednat a rozhodnout, a v soudním řízení by jejich případné došetřování bylo v porovnání s možnostmi, které existují v přípravném řízení pro opatření důkazů, spojeno s výraznými obtížemi nebo by bylo zřejmě na újmu rychlosti řízení.

Podmínky, za kterých by došetření trestních věcí v řízení před soudem bylo buď výrazně obtížnější než v přípravném řízení nebo by bylo na újmu rychlosti řízení (bylo by nutno hlavní líčení opakovaně odročovat jen za účelem zjišťování, jaké důkazy je nutno ještě provést a jakým způsobem je lze opatřit), je pak nutno posuzovat vždy s ohledem na konkrétní okolnosti případu, povahu sporné skutečnosti, kterou je nutno provedeným dokazováním objasnit, jakož i rozsah dokazování, které bude nutno provést při objasnění sporné skutečnosti, a to ve smyslu konkrétního výčtu důkazů, které bude nutno vyhledat a procesně dokumentovat.

Pokud v nyní projednávané trestní věci je jediným důvodem pro vrácení trestní věci k došetření požadavek na opatření nového znaleckého posudku z oboru ekonomiky za situace, kdy zpracovatel původního znaleckého posudku zemřel, aniž by byly konstatovány věcné nedostatky zmíněného znaleckého posudku a aniž by současně soud vymezil další konkrétní požadavky na provádění důkazů v přípravném řízení trestním směřujících k objasnění trestní věci nebo prověření obhajoby obviněného (s výjimkou již výše zmíněných zcela obecných a nepřezkoumatelných požadavků obsažených v závěru usnesení soudu II. stupně), nelze s ohledem na aktuální znění podmínek pro rozhodnutí soudu o vrácení trestní věci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. dospět k závěru, že opatření požadovaného nového znaleckého posudku z oboru ekonomiky by bylo v řízení před soudem obtížnější nežli v přípravném řízení, a to v míře přesahující možnosti soudu jako orgánu činného v trestním řízení.

Vydání opatření o přibrání znalce s vymezením znaleckého úkolu a předmětu znaleckého zkoumání a poskytnutí podkladů pro podání znaleckého posudku lze z hlediska soudu považovat za stejně náročné jako v případě, pokud by tyto kroky činil státní zástupce nebo na jeho pokyn policejní orgán, přičemž nelze přehlédnout, že při shromáždění podkladů pro případné podání znaleckého posudku i soud disponuje dostatečně účinnými procesními

oprávněnými, jimiž může řádný a rychlý postup při provádění důkazu znaleckým posudkem ovlivnit (k tomu viz ustanovení § 183 tr. ř.).

Kromě výše zmíněných skutečností pak soud II. stupně při rozhodování o zamítnutí stížnosti státního zástupce proti usnesení soudu I. stupně o vrácení trestní věci k došetření nepřihlédl k tomu, že při sporné procesní situaci spočívající v úmrtí zpracovatele znaleckého posudku z oboru ekonomiky Ing. K. státní zástupce jako procesní strana nejenže vyslovil názor na to, že zmíněný znalecký posudek je dostatečným podkladem pro konání trestního řízení soudního, neboť skutečnosti zjištěné v přípravném řízení trestním dostatečně odůvodňují postavení obviněného V. S. před soud (což lze dovodit nepřímou nejen z již výše citovaného rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2007, sp. zn. 5 Tz 4/2007, ale také z toho, že na základě stejné důkazní situace byla podána obžaloba a konáno trestní řízení soudní ve věci Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 80/2009 proti obviněným M. S. a L. P., kteří byli původně trestně stíháni spolu s obviněným V. S.), ale reagoval na vzniklou situaci i tím, že označil soudu jako nový důkaz k objasnění sporné skutečnosti znalecký posudek zpracovaný k témuž předmětu zkoumání znaleckým ústavem Česká znalecká, a. s., který byl součástí důkazního materiálu v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 80/2009.

Vzhledem k tomu, že již od výše zmíněné novelizace trestního řádu z roku 2001 zákon nepožaduje, aby soudu byly předkládány jen věci, jež byly už v přípravném řízení dostatečně ze všech hledisek objasněny formálně procesními postupy, a aby v nich byl opatřen spolehlivý podklad pro jeho rozhodnutí v hlavním líčení, a dále pak s ohledem na fakt, že dokazování má probíhat zásadně až v řízení před soudem, neboť účelem přípravného řízení je tyto důkazy vyhledat, označit, opatřit je v dostačující formě a popřípadě jen v nezbytně nutném rozsahu i procesně zafixovat, byly v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 56/2005 dány podmínky pro to, aby soud na základě důkazu označeného státním zástupcem ve věci nařídil konání hlavního líčení a kromě provádění dalších důkazů rozhodl i o opatření a provedení důkazu novým znaleckým posudkem z oboru ekonomiky.

Pokud se jedná o soudem II. stupně učiněný odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu SR ze dne 6. 7. 1982, publikované pod č. 54/1983 Sb. rozh. tr., nutno poznamenat, že s ohledem na novelu trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb., s účinností od 1. 1. 2002, která znamenala zásadní změnu poměru přípravného řízení a řízení před soudem, přenesení těžiště provádění důkazů do hlavního líčení a s tím související omezení možnosti vracet věc státnímu zástupci k došetření, je třeba rovněž pohlížet kriticky a obezřetně na použitelnost judikatury uveřejněné do 31. 12. 2001 z hlediska změněného právního stavu.

Je nutno mít přitom na paměti, že podle platné právní úpravy při zjištění nedostatečnosti skutkových okolností je podstatným kritériem pro možnost vrácení trestní věci do stadia přípravného řízení výrazná obtížnost v opatření potřebných důkazů v řízení před soudem nebo zřejmá újma v rychlosti řízení ve srovnání s možnostmi přípravného řízení.

Jak již bylo shora uvedeno, procesní postup spočívající v opatření znaleckého posudku z oboru ekonomiky, nelze považovat za úkon, jehož provedení by bylo pro soud zásadně obtížnější nežli pro orgány činné v přípravném řízení, zejména za situace, kdy státní zástupce namísto původně opatřeného důkazu objasňujícího trestní věc v míře umožňující její projednání před soudem označil jiný konkrétní důkaz, kterým by bylo možno chybějící důkaz nahradit, přičemž tento návrh činil z pozice veřejné žaloby předkládající trestní věc soudu a mající s tím spojenou odpovědnost za postavení konkrétní osoby před soud.

Vzhledem k tomu, že ani judikát, na který soud II. stupně odkazuje, publikovaný za doby účinnosti trestního řádu před novelizací provedenou zákonem č. 265/2001 Sb., nestanovil striktně povinnost soudu rozhodnout o vrácení trestní věci státnímu zástupci k došetření, ale

označoval takový postup soudu jako možný v závislosti na celkové důkazní situaci, je nutno v návaznosti na účinnost zákona č. 265/2001 Sb. danou možnost vrátit věc k došetření pouze z důvodu úmrtí zpracovatele jinak řádně zpracovaného a odůvodněného znaleckého posudku považovat za ještě méně pravděpodobnou či přípustnou, a to právě s ohledem na fakt, že v trestním řízení soudním by měl a mohl o přibrání nového znalce rozhodnout soud teprve v závislosti na dalším vývoji procesní a důkazní situace.

Nelze přitom zcela odhlédnout od skutečnosti, že závěr, že obviněný nebude souhlasit se čtením znaleckého posudku z oboru ekonomiky zpracovaného Ing. K. učinily oba soudy toliko s ohledem na způsob vedení obhajoby v přípravném řízení, aniž by soud I. stupně, např. v rámci předběžného projednání obžaloby či jinak, zjistil stanovisko procesních stran k postupu podle § 211 odst. 5 tr. ř.

Dále pak nebylo v rozporu s ustanovením § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. soudem přihlédnuto k tomu, že i pro případ, že by obviněný nesouhlasil v řízení před soudem s postupem podle ustanovení § 211 odst. 5 tr. ř., nebude přibrání znalce a vyhotovení znaleckého posudku spojeno s výraznými obtížemi nebo že bude na újmu rychlosti řízení, neboť kromě znaleckého posudku bude nutno v řízení před soudem provést řadu dalších důkazů navrhovaných v obžalobě státním zástupcem, jejichž provedení nic nebrání, a naopak jejich provedením v řízení před soudem budou opatřeny aktuální podklady pro případné zpracování nového znaleckého posudku, zejména pokud se jedná o obhajobu obviněného a její případné změny v rámci výslechu obviněného před soudem.

Pro úplnost lze pak opět připomenout již shora uvedenou skutečnost, že státním zástupcem byl soudu označen důkaz, jímž by mohl být případně chybějící znalecký posudek nahrazen s tím, že soudu I. stupně nic nebrání v postupu podle § 110a tr. ř., tj. aby mohl být jako důkaz v trestním řízení proti obviněnému V. S. proveden důkaz znaleckým posudkem, zpracovaným v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 80/2009, což by opět nebylo spojeno ani s výraznými obtížemi při opatřování důkazu, ani by takový postup neměl negativní dopad na rychlost trestního řízení před soudem.

Proto na základě shora uvedených skutečností **navrhují**, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 9. 2014, sp. zn. 12 To 73/2014, byl porušen zákon v ustanoveních § 147 odst. 1 a § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v řízení, které vydání tohoto rozhodnutí předcházelo, byl porušen zákon v ustanovení § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř., a to ve prospěch obviněného V. S.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [5 Tz 8/2016](#)